

פרוטוקול מס. 92

מישיבה ועדה הכספית שהתקיימה ביום ג'
טו' בתמוז חשי"ב - 8.7.52 בשעה 8.30

משתתפים:

י. גורי - היו"ר
ח. אריאב
א. ציזלינג
י. בדר
ז. שפר
ק. לוז
י. רוקח
ז. סוזאייב
א. הרצפלד
ש. דיין

מזכירים:

ד"ר א. ברוגמן - נציב מס' ההכנסה
ד"ר קיטרון - מטעם משרד המשפטים
ד"ר גלאס - מטעם האוצר
ד"ר גולדמן - מטעם האוצר
ש. בזק - מזכיר הועדה.

סדר-היום:

א. הארכת חוקף של הקנוה לשעה חירום
(חשומי חובה).
ב. חוק מס פטויג ומס מותרות.

היו"ר י. גורי:

אני פותח את הישיבה.

אתמול בקשנו מהכנסת להאריך את תקופת של תקנות
לשעה חירום (תשלומי חובה) לחדש אחד; עד 11 באוגוסט. קיימנו קריאה ראשונה
על החוק להארכת חוקף התקנות, ולפי מה שביררתי עכשיו עם יו"ר ועדה הכנסת
אנו נצטרך להגיש את החוק לכנסת לקריאה שניה ושלישית; נעשה זאת מחר, והחוק
יקבל חוקף עד 11 באוגוסט.

אשר לחוק עצמו, כפי הנראה שנתיה פטורים מקריאה
ראשונה בכנסת, היות וקריאה זו התקיימה לפני שבועיים. אנו נוכל להביא את
החוק לא יאוחר מ-11 באוגוסט לקריאה שניה ושלישית, אותו החוק אשר קיימנו בו
את הקריאה הראשונה לפני שבועיים.

לכן אני מבקש מחברי הוועדה, היות ולא היו חילוקי
דעות והסתייגויות, להכין את החוק לקריאה שניה ושלישית, בלי כל בירורים, כי
החלטנו שם אחד להאריך את חוקף התקנות עד ל-11 באוגוסט.

א. ציזלינג:
אנו הסכמנו כאן לא לקיים קריאה ראשונה נוספת על
החוק, ושלאפשר יהיה להגיש מהדורה ראשונה נוספת.
לזה אני יכול להסכים, אבל אינני מוכן להסכים לקיומו של הקדים מסוכן כזה,
שחוק אשר הובא בתיקונים של קיצור הזמן ייחש כאילו הוא דבר חדש, כאילו הונח
אתמול על שולחן הכנסת לקריאה ראשונה. לזאת איננו מוכנים להסכים.

היו"ר י. גורי:
ביררתי את העניין הזה עם חבר הכנסת ברייהודה שפורר
את השאלה הפרוצדורלית, ועשיתי זאת יחד עם יו"ר
ועדה הכנסת, ויחד באנו לכלל מסקנה זו שאמרתי קודם לכן.

אולם עכשיו עיינתי בפרוטוקול של הכנסת ושם כתוב
כי התקיימה כבר אתמול קריאה שניה ושלישית. אני חושב שהפרוטוקול מכריע,
על כל פנים אני מבקש את ד"ר קיסרון לנשח עכשיו ליו"ר ועדה הכנסת, להסמך
על הפרוטוקול, ואנו נפעל לפי החלטתה של ועדה הכנסת.

אנו עוברים לסעיף השני בסדר-היום.

הי

א. ציזלינג:
לפני שנעבור לסדר-היום, אני רוצה להגיש שאילתה
ומבקש ששר האוצר יענה עליה מחר בוועדה: מהי חגיגה
הממשלה את השלמת החוק למילווה חובה? עלי לציין כי שר האוצר הקודם החתיב
בעניין זה בפני ועדה הכספיים.

ב. חוק מס מסוייג ומס מותרות.

היו"ר י. גורי:
הזמנו לישיבה את ד"ר גולדמן, המייצג את האוצר
בעניין זה של חוק מס מסוייג ומס מותרות.

ברצוני להזכיר לוועדה שבועם ערכנו כבר וכוח בחוק זה
יחד עם ד"ר מנדלסון, והיתה גם ועדה משנה שקיימה דיונים בעניין זה. אולי יעזור
לנו דבר זה לקצר במקצת את הדיונים שלנו.

י. בדר:
הדיון בחוק זה ידרוש זמן רב - דבר זה ברור בהחלט.
בינתיים ישנה שורה של חוקים שעלינו לעבור
עליהם, קודם כל עניין תשלומי החובה, אח"כ עוד כמה חוקים קטנים, ובעיקר -
חוק הנפט שהוא חוק רחוק וחשוב ועלינו לעסוק בו. לכן אני מציע לא להתחיל
בעת בחוק זה, אלא לסיים קודם לכן את הדברים הקטנים הדרושים דיון, ואני
מציע להתחיל מתשלומי חובה.

היו"ר י. גורי:
אני מוכרח לחלוק על דברי מר בדר. אנחנו במשך כל הזמן
האחרון מתבקשים ע"י האוצר לדון בחוק זה, וכל דחייה
גורמת להפסדים לאוצר. אנו חייבים להתחשב בנימוק הזה.

א. ציזלינג:
אני מבקש להמציא לנו את סיכומי ועדה המשנה בעניין זה

היו"ר י. גורני:

דבר זה יסודר.

אנו עוברים לעצם החוק. אני מציע לחברי הועדה לעבור על כל סעיף ולהצמיד אליו גם את ההצבעות, היות ונוכחנו לדעת שלא כדאי להפריד את הדיון בסעיפים מן ההצבעות.

(קורא את סעיף 1 - פירושים)

ר"ר קיסרונ:

ברצוני למסור לחברי הועדה כי שותחתי עכשיו עם היו"ר ועדה הכנסת ושם נחקבלה החלטת:

(א) מה שהיה אחמול בכנסת היתה קריאה

שניה ושלישית;

(ב) ועדה הכנסת רוצה שוועדה הכספים תביא

את החוק להערכת עד סוף השנה שוב לקריאה ראשונה.

היו"ר י. גורני:

אנו חוזרים לחוק.

האם יש לחברים הערות?

י. גורני:

ההגדרה של "מנהל" היא בסדר;

אם ההגדרה של "סחורה הטעונה מס" אני מבין אבל הייתי רוצה לקבל הסברה בנוגע לסעיף המכירה. אינני מבין אותו.

בנוגע לסעיף "יצור" יש לי הצעה לרבות כל פעולה וכו', וכן כל פעולה ששר-האוצר קבע אותה בצו כפעולת השבחה. אני מציע שנוציא את ההגדרה הזו, כי היא מסמ מגוכחת, ולא תיחכן.

אם הניסוח של הסעיף "מכירה בסימונות" הוא שוטט ניסוח רע, יש להקן אותו. אבל יכולה להיות גם כוונה מסויימת, וזאת צריכים אנו למנוע. אין לי כרגע הצעה מעשית, אבל אני חושב שקודם כל יש צורך לדרוש תיקון מטעם הממשלה.

בסעיף "מכירה בקימונות" חוזרת אותה שגיאה, וכאן יש לי הצעה ברורה: "מכירה סחורה לשם צריכה".

לסעיף "סותר" אני מציע: סותר - פירוש סותר רק בנוגע לאותה סחורה העומדת במקרה מסויים בטיפולו של המנהל.

להגדרה של "חוק זה" אני מתנגד בהחלט, כי הוא מטשטש את הגבולות בין החוק והחקנות.

אני חוזר ומבקש הגדרה טובת של הסעיף "מכירה".

א. ציזלנ:

(א) אני מציע לשנות את שם החוק ולקרוא לו: "חוק מס-סחורות".

(ב) אחרי המונח "מנהל" אני מבקש להכניס מונח "המועצה" - היא המועצה אשר ניהמנתה על ידי השר לפי חוק זה. בדעתי להציע במקום הפחאים שתיחמנה לצורך חוק זה מועצה בעלת אופי ציבורי אשר חמונה על ידי השר בהמכמת ועדה הכספים של הכנסת ותהיינה לה סמכויות מסויימות. את הפרטים אציע כשנגיע לכך.

ההגדרה המנוסחת שאני מציע להכניס: "המועצה אשר תיחמנה על ידי השר לצורך חוק זה".

בניסוח של הסעיף "סחורה הטעונה מס" אני מבקש לכתוב: סחורה טעונה מס פירושו - סחורה שניקבעה בחוק כסחורה הטעונה מס, או ששר-האוצר קבע אותה כך בצו לפי סעיף (הסעיף ייקבע אחרי כן).

אני מציע להוסיף לאתר הפונה "סחורה הטעונה מס" אה הסעיף הבא: "סחורה פטורה ממס פירושה - סחורה שזיקבע בחוק כסחורה פטורה ממס, או ששר האוצר קבע אותה כך בצו לפי סעיף 3.

אני מסכים שענין ה"מכירה" טעון הבהרה.

הסעיף "מכירה בסיטונות" אינו בסדר, כי פירוש הדבר שאם סיטוני מכר לסיטוני אין קונטרול על מכירתו והוא לא יצטרך לשלם מס. אני חושב שזאת עלינו לשנות.

אני מסכים למחיקה ההגדרה "חוק זה".

י. רוקח: אני מציע: א) המנהל יהיה אדם ששר האוצר מינה אותו לביצוע החוק. אינני משוכנע שצריך להיות כתוב כי זה צריך להיות מנהל המכס ותבלו; הוא יכול, אמנם, למלא את התפקיד.

ההצעה המנופחה שלי היא: "אותו אדם ששר האוצר מינה אותו לביצוע החוק".

בסעיף "צרכן" אני חושב שיש צורך להוסיף "או לאיגוד של צרכנים";

א. ציולינג: אני מקבל את דעתך, אבל אני חושב שיש צורך להכניס זאת בסעיף "מכירה בקמעונות": "או חלוקתה לחברים במשך קבוצי".

י. רוקח: בסעיף "סוחר" יש צורך, לדעתי, לכלול גם את בעל-המלאכה.

היו"ר י. גורי: דבר זה כלול בסעיף "ייצור".

ד"ר גלאס: אני חושב שהיתה טעות ביד הוועדה בכך שהתחילה את הדיון בסעיף הפרושים. סעיף זה חסר משמעות ומובן כלשהו, אם אין קוראים החילה את החוק עצמו. לכן אני חושב באו כמה הערות שהיו מתבטלות אילו היתה דנה הוועדה החילה בסעיפים האחרים של החוק. לכן, אם כי אנו מוכנים לתת את האמברים המבוקשים על ידי חברי הוועדה, אני מציע שנעבור החילה על החוק כולו.

פ. לוין: אני ניפחתי הצעה לסעיף "מכירה": - "מכירה לגבי סחורה הטעונה מס פירושה העברה בעלות בכל דרך שהיא, לכל אדם, על ידי יצרן, סיטונאי וקמעוני, לרבות סחורה שהחומרם לייצורה סופקו על ידי המזמין, או שהיצרן השתמש בה לצרכי השכרה לחקופה מסוימת".

ה. אריב: הערות של ד"ר גלאס בענין סדר העבודה של הוועדה, מוצדקת, לדעתי, ביחוד בקשר להגדרה החוק.

אינני מבין את פירוש הסעיף "מכר אגב שכירות".

צדק מר בדר במענהו כי בשני הסעיפים "מכירה בסיטונות ומכירה בקמעונות" לא מספיק לתת את הסובייקט כי אם גם את המטרה.

בסעיף "מכירה בסיטונות" אני מציע לכתוב: "למטרה של מסחר בקמעונות".

בסעיף "צרכן" אני מציע לכתוב: "לשם צריכה עצמית".

א. ציולינג: האם גם אדם היוצר משהו לצרכי ביתו, או נניח אשה התופרת לעצמה, צריכים לשלם מס? אני חושב שאין זה מוצדק.

היו"ר י. גורני:

כשאמרתי כי לא כדאי לנתק את ההצבעה מן הדיון, לא החכוונחי דוקא לסעיף הפירושים, אבל, לדעתי, טוב שהקדמנו את הברור הקצר בנוגע לסעיף זה. לאחר שנשמע את חשבוותיהם של מחברי החוק, נעבור לסעיפים האחרים.

ד"ר גולדמן:

אני מוכן להסכים לכמה הערות שנשמעו כאן. גם אנחנו לא מרוצים משמו של החוק, ומוכנים לקבל הצעות לשינויו. בעצם המס הזה לפי טבעו מס קנייה, וזהו גם השם המתאים.

סעיף "מכירה" הוא באמת מסובך. החוק הקיים לא מגדיר "מכירה", אבל מצרף למכירות כמה עיסקות שאינן מכירות מבחינה החוק. למשל: שכירות, הסכמה; שכירות מכר, שימוש בסחורות ע"י יצרן או סימוני לצורך עיסקו הקמעוני, ועיסקות אחרות. הורגש בעבר הצורך להשלים את זה, אולי לא מפני שבכל המקרים צריך לקיים אותן העיסקות שאנו רוצים לצרף, אלא מפני שחוסר הגדרה מחאימה משמש תירוץ להתחמקות מן האדף המס. כל סוחר שנחפס עם איזו סחורה שעליו לשלם עליה מס, טוען כי סחורה זו מיועדת לשימושו הפרטי או לשימוש בני ביתו, וזאת ברצוננו למנוע.

מחנות בתום לב משוחררות מהמס. המצב הקיים אינו מתקבל על הדעת, כי אם סוחר מייצור לשימושו הפרטי, הוא חייב במס, אולם אם הוא מייצר אותה סחורה ונותן אותה לבהו, הוא פטור מן המס. דבר זה צריך להשתנות.

אשר לסעיף "מכירה", אנו הצענו הגדרה אחרת (קורא את ההצעה). (היו"ר י. גורני: מבקש להמציא לחברי הועדה את העתק ההצעה).

ועוד נקודה אחת: פה ישנו השימוש בסחורה הטעונה מס ע"י יצרן, במסגרת ייצורו, לשי ההוראה הזו מיועדת למנוע הפליות בין יצרנים ליצרנים. למשל יצרן מלבושים שנאלץ לקנות את הברזים, שגם הם חייבים במס, צריך לשלם מס עבור הברזים המשמשים חומר גלם למלבושים, בו בזמן שביח"ר כמו "אחא", למשל, המייצר גם כן מלבושים, פטור מראש, בלי התחשבות עם מסגרת הזכויים מחשולם המס על הברזים. דבר כזה ברצוננו למנוע.

ביחס ליצירה לצרכי עצמו, היתה הגדרה: "אדם העוסק בייצור לשם מכירה". אני מסכים לזה שצריך להגדיר יצרן "אדם שעוסק בייצור", לאו דוקא למכירה.

אני לא הייתי מתנגד, ואני מתאר לי שגם האוצר לא יתנגד, לחיקון ההגדרה של הסעיף "מנהל".

ד"ר א. ברנמן:

לדעתי, כדאי לחכות קצת עד שיוחלט בענין זה. ההגדרה "כל אדם וכו'" נוחתת אפשרות של יתר גמישות בענין זה, בעוד שההגדרה הקיימת כובלת את שר האוצר לאדם אחד, וזה יעיל יותר, לדעתי.

אשר להגדרה "מכירה בקמעונות", ההגדרה הזו מופיעה בכל יתר חוקי הפיקוח על המלאי וקביעת מחירים, בהרבה חוקים, צווים וחקנות אחרות, ושם לא התעורר כל קשיים.

אנו מבקשים את הועדה להתעכב בעיקר על הסעיף הראשון - שם החוק - ועל סעיף ה"מכירה".

ד"ר א. ברנמן:

בכל פעם שהמדובר הוא על קמעונות, מתעורר חשד מצד הסוחרים, שישנו רצון להפלות את הקמעוני כלפי הצרכניה, אבל כשרוצים לקבוע את המחיר הקמעוני, חשד זה אינו יכול להתעורר. המחיר הקמעוני הוא מחיר קבוע ואין שום הנחה לצרכניה כלפי הסוחר הפרטי.

האם מכירת הסחורה נעשית באותם התנאים לאדם הפרטי ולצרכניה?

ח. אריאב:

ד"ר גולדמן:

ד. לונ:

מה חדין אם אדם קנה שעון ולאחר זמן מסוים
מכר אותו לאחר האם מכירה זו חייבת במס?

ד"ר גולדמן:

המכירה חייבת במס אם זוהי מכירה ראשונה.

ד. לונ:

אינני מבין את ענין המחנה. אם אדם הלוך
סחורה לשימוש עצמו צריך לשלם, על אהה כמה
וכמה אדם הנותן מחנה, ואינני מבין מדוע הוציאו את המחנה מן הכלל.

ד"ר גולדמן:

מחנה מיד פרטיה ליד פרטיה תהיה פטורה; כך
אנו מציעים, בכל אופן. אבל המחנה הניחנת ע"י
סוחר ממלאי סחורותיו, תהיה חייבת במס.

ד"ר גלאס:

ברצוני להסביר את המונח "מכר אגב שכירות",
אם כן זהו חופעה שכמעט אינה קיימת היום,
ביזמן האינפלציה. ישנם סוחרים המוכרים פסנתרים, למשל, בהנאי של השלום
מסוים בכל חורף, ובסוף לאחר כח החלומים מוסיף הקונה איזה סכום סמלי, ומקבל
את הפסנתר.

הממשלה הציעה את הנוסחה: "שימושו של יצרן
בתוצרתו". האוצר מבקש להרחיב את ההגדרה לא רק על יצרן, אלא גם על כל סוחר
המשחמש בסחורתו.

אשר ל"כל פעולה", אנו מסכימים שיהיה כחוב: "וכן
פעולה ש השבחה שער האוצר יקבע אותה כפעולה ייצור". אז האשש לא יהיה כל כך
גדול.

ד"ר גורי:

אם- קבלנו את החסברים של מחברי החוק לסעיף
הראשון. קבלנו לתשומת לבנו את ההצעות והתערות,
ואני מבקש מכם להכין את הנוסחה המחוקק ברוח ההצעות והתערות שנשמעו כאן
ע"י חברי הועדה. גם את חברי הועדה אני מבקש להכין הצעות שם מנוסחות בכתב.

אנו עוברים לסעיף 2 - הטלת מס מסוייג ומס
מותרות.

(חיו"ר קורא את הסעיף).

ד. גרי:

אני בטוח שמסתחרת כוונה מסוימת מאחורי ההגדרה
של "סוחר מורשה", ואינני יכול להסכים לכך.

אני רוצה לדעת בדיוק מהי הכוונה ולקבל ביאורים על כוונתו של סעיף זה.
הייתי רוצה להבין גם את פירוש "מס על החזקה".

ח. אריאב:

לו לא היה הקושי שהשר בלבד יקבע תקנות ושם
יוגדר מה זה סוחר מורשה, מה החובות ומה
הזכויות, הייתי אומר שצריכה להיות פה הגדרה של "סוחר מורשה". אולם מצד אחד
אנו קובעים פה שמס מסוייג ומס מותרות לא יוטל על סחורה שהובאה בידי סוחר
מורשה, ומצד שני אנו קוראים כי תהיינה תקנות, בהן ייקבעו הכללים, הזכויות
והחובות של סוחר מורשה. אחת מן השתיים: או שנגיד מיד מהו סוחר מורשה ומה
חובותיו, או שנכתוב אחרת, אבל בתנאי שהדבר יהיה ברור ומובן.

כחוב: "שר האוצר רשאי לקבוע בתקנות וכו'".
אם השר לא יקבע, החוק אינו מחייב אותו, ואז הסנהל יהיה חפשי לעשות כרצונו;
לקבוע מס הוא סוחר מורשה ומי אינו יכול לקבל את הזכות הזאת, וזהו פתח רחב
מדי, לדעתי.

משום כך, או שנוציא את סעיף 6 ונגדיר באופן
ברור מה זה סוחר מורשה, או שיהיה כחוב: השר חייב לקבוע תקנות, או השר
ייקבע תקנות, ולא השר רשאי.

ד"ר ברגמן:

אני מבין שפה מתעורר השד שמא יתן השד ל"המשביר
להיות סוחר מורשה, ולסוחר פרטי לא, אולם
הסדר זה היה קיים עד עכשיו, אלא שנקרה בשם אחר "סוחר רשום". משום מה לא
באתם בטענות עד עתה?

ג. סוזאייב:

אני חולק על דעתו של חברי מר אריאב. לדעתי,
האינסטיטוציה של סוחר מורשה, או סוחר רשום
היא נוחה וטובה לכולם, ויש לי נסיון רב בה. בדברים אחרים אין לי אימון
רב בשר האוצר, אבל עלי לציין כי במובן זה יש לי נסיון רב, ומתוך נסיוני
הרב עלי לציין כי בשטח של קביעת רשימת הסוחרים המורשים לא נהגלה עד
עתה אף מקרה אחד של הפליה. אני חושב שדבר זה הוא בסדר, ואין צורך לשנותו.

אשר להטלת מס על החזקת המלאי, הרי כל הסוחרים
המורשים ושאינם מורשים חייבים להגיש דו"ח חדשי על המלאי הנמצא אצלם, ואני
חושב שאין כל צורך בסעיף (ג).

י. בדר:

אני חושב שישנו הבדל גדול בין "סוחר רשום"
לבין "סוחר מורשה", ואין זה רק הבדל
בטרמינולוגיה. אני בעד שמירת המושג "רשום". אפשר אולי לומר, שסוחר רשום
יהיה סוחר המנהל פנקסים, סוחר שמסד על המלאי בצורה שהיקבע בחקנות, ואשר
החנה לפי החוק ולפי החקנות במשך כל הזמן. אפשר גם להוסיף שאם יעבור סוחר
כזה עבירות מסוימות, כגון על חוק מס-ההכנסה וכד', יהיה השד רשאי לקחת מסנו
אח הזכות של סוחר רשום. אפשר גם להוסיף שכיום גדול של ערבות. אני מסכים לכל
הדברים האלה, אבל בתנאי שיהיה ברור לכל סוחר באיזה תנאים הוא יכול להיות
סוחר רשום ובאיזה תנאים אינו יכול, ושלא יהיה כל מקום להפליה.

פ. לוין:

אני חושב שאפשר למחוק את הפיסקה: "פרט לפתורה
שחובאה ע"י סוחר מורשה", או להשאיר את סעיף
6 האומר: "המועדים שייקבעו ע"י שר האוצר".

בסעיף (ב) מוטב להגיד: "על פתורה במלאי".

ח. אריאב:

ברצוני להבהיר את עמדותי: אין לי כל דבר נגד
האינסטיטוציה של סוחר מורשה, אולם אני רוצה
לדעת מי הוא סוחר מורשה, מי ממנה אותו, מה הן זכויותיו וחובותיו וכד'.
אופרים לי שלמי סעיף 6 המנהל קובע מי הוא סוחר מורשה, והשר רשאי לקבוע
בחקנות מה הם הכללים לגבי סוחר מסוג זה. אני מכבד מאד את ערותו של חברי
מר סוזאייב, אבל יש לי כלל: כבדהו וחשדהו, ואינני מוכן לסמוך מסנו גם
בנקודה זו. אם שהחוק יגדיר בצורה ברורה את כל הדברים שהזכרתי, ואז אין
צורך לחקן היקונים בסעיף 6. אולם מי יקבע? אם המנהל - כבדהו וחשדהו; אם
השר - אני דורש שישיה כחוב "השר יקבע" ולא "השר רשאי". ועוד חפץ אני
להוסיף: "השר יקבע בחקנות, לאחר פתייעצות עם ועדה הכספית".

א. ציזלינג:

אני חושב שאח המעיפים 2 ו-6 צריך היה לבנות
אחרת. אני מציע: "מס מותרות (אני מציע למחוק
את המלים "מס מסוייג") יוטל על כל סחורה המוצאה מבית המכס או הנמכרת במקום
ייצורה".

"המנהל יהיה רשאי לאשר את גביית המס למועדים,
תקופות, סידורים, כפי שייקבע וכו'".

אח"כ קבוא ההגדרה של סוחר מורשה.

היו"ר י. גורי:

אני שותף לדעתו של מר ציזלינג שישנו קשר בין
המעיפים 2 ו-6, ומעיף אחד מסתבר מן השני.

אני מסכים להגדרה: "שר האוצר יקבע בחקנות".

ובכן, יש צורך בשני היקונים: א) לחבר את שני
המעיפים 2 ו-6; ב) "שר האוצר יקבע בחקנות".

ד"ר גולדמן:

החוק הקיים מקנה את הזכות להירשם לכל סיטוני, אולם סיטוני מוגדר בחוק: "סוחר הנוהג למכור לקמעונים", וזה יכול להיות כל אדם שיש לו איזה חרש קטן או מחסן בפינה נידחה, ואיננו יכולים להרשות לכל "סוחר" כזה להיות סוחר מורשת.

י. בדר:

לכן הצעתי שהוסיפו כחנאי-בטחון גדול, ואז לא יהיה קל לכל אחד להיכנס.

ס. לון:

מה בנוגע להצעה, שהמס מוטל על סחורה?

ד"ר גולדמן:

כל מס אינו מטל על סחורה, אלא על יבוא ועל מכירה, ונוסף לזה, בגבולות מסוימים, על החזקת מלאי.

ס. לון:

אם כך | זה סוחר את ההגדרה של "סחורה הטעונה מס."

ד"ר גלאם:

להערתו של היו"ר, ברצוני לומר כי המנהל הוא מפשי בהטלת החנאים שלו, ובלבד שלא ישחמש בחופש הזה בדרך שרירותית.

לכן אני חושב שמבחינת הסדר צריכה באמת לבוא קודם כל המטכות של המנהל להרשות את הרישום, ואח"כ לבוא סמכותו של שר האוצר להגביל סמכות זו ע"י הסדר מיוחד, ע"י קביעה כללית החלים על הסוחר המורשת.

בחקנות האלה יכול שר האוצר לקבוא את החנאים שלאחר המעשה, כלומר שלאחר הרישום. המנהל הוא קודם כל מחקיף בודק; אם אין חקנות, הוא בודק את המסיבום בהן מבקש האדם את הרישום. החנאים שיקבע שר האוצר בחקנות אלו אינם קבועים, אלה הם דברים שחסוהו צריך למלא אחריהם, כל זמן שהוא רשום.

אני מוכרה להודות כי אינני זוכר כרגע אם היא נכונה בענין זה של קביעת הכללים האלה בגוף החוק, אולם ברור שהכנסת היא סוברנית, והיא יכולה לקבוע כרצונה.

היו"ר י. גורני:

להלכה אפשר לכתוב את סעיף (א) בלי סעיף (ב), אולם מדיוני הועדה התברר שהועדה אינה רוצה ללכה בדרך זו. לא רק שהועדה אינה רואה צורך בחקנות, אלא יותר מזה - היא רואה צורך ששר יקבע את החקנות, ולא רק יהיה רשאי לקבוע אותן, ואז המנהל יהיה רשאי לרשום, לפי חקנות אלו.

יש צורך בחקנות אבאים: (א) המליים: "ובכל חנאי" צריכות להימחק; (ב) יהיה כתוב: "השר יקבע בחקנות"; (ג) להקדים את סעיף (ב) לסעיף (א).

אני מצטרף לדעתו של מר בדר, שאם ישנן חקנות צריך המנהל לרשום לפיהן, היות ו"המנהל רשאי", מליים אלה צורמות קצת את האוזן ונוחנות מקום לחשדות. אינני מבין מדוע לא למחוק את הנוסח המעורר חשדות וספיקות.

אם נציגי האוצר ומשרד המשפטים מוכנים לקבל את ההערות האלו, יש צורך להסמיך את סעיף 6 לסעיף 2, לדעתי יש אמילו צורך להקדימו, כי הוא יוצא מן האינסטיטוציה של סוחרים מורשים, ואם אני מבקש את סחברי החוק להביא לנו נוסח מחוקן להצבעה.

י. בדר:

אולי יש לפרט את הדברים האלה בחוק: מי רשאי להיות סוחר מורשת, מה הם החנאים וכד'.

היו"ר ס. גורני:

לדעתי, יש להעדיף חקנות על פירוש בחוק.

י. ברנר

אני חושב שלא נפגע בחוק אם נחליט להוציא
סעיף 2 את המלים על סעיף 6. אני חושב

את התוספתא הזו לפיכך.

היו"ר י. ברנר

גם זה מסור לשיקול דעתם של חברי הוועדה,
ואני מבקש להביא לנו נוסח מתוקן לישיבה

הבאה.

היו"ר י. ברנר

אנו עוברים לסעיף 3 (קודא את הסעיף).

ברור שסעיף זה הוא בריח התיכון של כל החוק.
חוק ספקה (א) אין הסעיף עוסק להצבעה, כי זהו רצון הכנסת. אם נשנה
משהו, יהיה זה באילו ביטלנו את עצם הצעת החוק. אני מעמיד להצבעה את הספקה
(א).

א. צילינג

אני חולק על דברי היושב-ראש. אני רשאי להציע
לפני הדיון, בשעת הדיון או בסוף הדיון להחזיר
את החוק לספסלה, או כל הצעה אחרת, וברצוני בעת להציע את הצעותי. גם בסעיף
זה אני מציע לכתוב: "השר יקבע במקום, השר רשאי".

אני מציע לחוק את המלים, סחורות הטעונות
ס" ולכתוב, סחורות שהן סחורות.

אני מציע להוסיף, שר האוצר יקבע את רשימת
הסחורות שאינן הטעונות סס, ובלבד שלא יכנס לרשימה סחורות הפטורות לפי
התוספתא, ויכניס לרשימה את אלה החייבות לפי התוספתא.

אני מציע לאחר המלים, שר האוצר יקבע בצו
להוסיף את המלים, לאחר שנועץ בוועדת הכספים של הכנסת.

בקשר להצעת האחרונה היא רכוח נרחב בוועדה
וטענו שעצם הדיון בוועדה יכול לשמש גילוי סוד לצורך ספחרי. אולם אנו
הצעה שהדבר יבוא לוועדה 24 שעות לפני פרסום הצו, ונדמה לי שאברי הוועדה
נסו להטעים לכך. בכדי למנוע אי-הבנה ציינתי לרעה נגד הצעת המליאה,
אני מציע לכתוב, לאחר שנועץ בוועדת הכספים של הכנסת בישיבה סודית, 24
(או ספור שעות אחר שיוחלט עליו) שעות לפני פרסום הצו.

י. ברנר

סעיף זה הוא הסעיף החשוב במסגרת חוק, ועלינו
לדון בו ביסודיות לפני שאנו מחליטים. עד
היום קיים אצלנו סס הנקרא סס סחורות, שהוא מגיע עד 35% וכולל דברים שהם
סחורות, וגם דברים שאינם סחורות כגון: עגלות ילדים, סחורות חשמל וכדומה.
מה יהיה בעתיד? - בעתיד יהיו למעשה 3 סוגים: סחורות שהסס עליהן יהיה עד
7,5%, ובסוג זה תכלולנה גם סחורות שלא היו טעונות סס עד עתה; סחורות
הפטורות סס, סוג זה יכלול את סרכי, לכל, והסוג השלישי - סחורות שעליהן
יוטל סס בלי כל הגבלה של אחוז.

אני חושב שצדק סצילינג בהצעתו להביא את
הצו לוועדת הכספים. אני מוכן לוותר על הודעה מקדמת של 24 שעות, כי אין
זה נותן אפשרות לדיון מקיף ומלל, והדבר מטיל על חברי הוועדה אחריות
בעד שמירת הסוד.

- אני חושב שצריך להגדיר את הסעיף כך:
- (א) - לא יטיל שר האוצר סס לפי חוק זה על הסחורות
אשר בתוספתא;
- (ב) - השר רשאי להטיל סס לפי חוק זה על כל
סחורה אחרת;
- (ג) - אם השר הטיל סס של למעלה מ-7,5% טעון
צו כזה אישור הכנסת במשך חודשיים.

היו"ר י. ברנר

אני רוצה להזכיר לחברי הוועדה, שכל השאלות
אשר דובר עליהם כאן, התעוררו כבר בדיון
הראשון שהיה בוועדה ובוועדת הסנה, ואין זה מקרה, שהאוצר הציע לכתוב

בצורה אחרת לגבי הצורות האלה מאשר לגבי כנס ובלו. אפשר לקבל זאת, או לא לקבל זאת, אבל אין זה מקרה. אא אא

אני מסכים לכך, שהנוסח הזה אינו מוצלח. הכוונה היא, שהצו עומד בתוקפו כל עוד הכנסת לא החליטה אחרת.

א. ציון לב:
אצאאא הוחלט קודם שמייעים רק הצעות, היות והדיון הכללי היה כבר. אולם מכיון שכל החברים נמקו את הצעותיהם, גם בהצונו לעשות זאת.

בסעיף (א) אני מציע: שר האוצר יקבע בצו שיפורט ב"רשומות" את רשימת הסחורות שהן מותרות ושעלולות פס וכן את שערי המס הפוטליים עליהם באחוזים מהמחיר הטיטוני, כאמור בסעיף 4, ובלבד שהרשימה תכלול את הסחורות המפורטות בתוספת א' לסעיף זה, ולא תכלול את הסחורות המפורטות בתוספת ב' לסעיף זה.

בסעיף (ב) אני מציע, שערו המס לא ישתת 7.5% מהמחיר הטיטוני ו-5% מן המחיר הקטעוני. אני קובע את השעור המקסימלי.

במשגע להתייעצות עם ועדת הכספים, אם החברים חושבים שזהו זמן קצר מדי, אני מסכים גם ל-48 שעות.

בסעיף (ג) אני מציע: צו, לפי סעיף זה, הקובע שעור מס לגבי מותרות, או מגדילן, או מקטינו, יעמוד לאישור הכנסת תוך חודשיים מיום פרסומו ב"רשומות". החלשת הכנסת תפורט ב"רשומות" לפי הצעתי בתבטל סעיף (ד).

י. רוקח: אני מתנגד למללם, פחות מאשר.

כזכור הציעה סיעתנו אלאשיהיה מקסימום, ואני מזכיר זאת לוועדה. לאור המחירים של היום, הרי אפילו אם נקבע 50% כמקסימום, יהיה זה כאילו 150%.

אני חושב שיש צורך למצוא פרוצדורה אשר תאפשר להביא את האבר בקלות לכנסת, מבלי שיהיה צורך בהצעה לסדר היום.

ז. סוזאייב:
אני חולק על דברי היו"ר, שסיפסנו את הדיון לגופו של ענין. כל הדיון התנהל אז לפני ה-23 בפברואר, וכשבא חבר הכנסת ציזלסנג לפני התאריך הזה והציע מה שהציע, זה נראה בעיני שאר חברי הוועדה כהגיוני, וכולנו קיבלנו את העקרון שלו. אולם לאחר התאריך הזה, ולאחז שהמחירים התייקרו בצורה כזו, אי אפשר לקבל את הצעתו, ויש הכרח לקבוע מקסימום ומקסימום נמוך דוקא.

נוסף לכל ההערות הצודקות של מר בדר, ישנו פה עוד דבר לא טוב. פה כתוב: צו, לפי סעיף זה, הקובע את שיעור המס, ז"א שכל הפרוצדורה בכנסת, אפילו אם נתקן את הניסוח, שהכנסת צריכה לאשר, הכל מכוון לשיעור המס ולא לרשימה. יותר נכון היה, לדעתי, להוסיף את רשימת המצרכים.

י. פורר:
אני פרשה לעצמי לומר כי ישנו הגיון מסוים בדבריו של מר סוזאייב, שאחרי ה-13 בפברואר עלו המחירים והשתנו התנאים, וזו היתה גם דעת סיעתנו. לעומת זאת אנו דרשנו מס מותרות, ולדעתי זוהי דרישה רצינית מאד. אולם לי לא ברור מה הגבול.

אני רוצה לדעת את דעתה של הממשלה בענין זה.

ח. אריאב:
עמדת סיעתנו ברורה בענין זה, ואנו מסייעים לכתוב: "צו הקובע רשימת הסחורות והשיעורים, הכנסת תאשר אותם וכו'".

ברצוני לומר לחברי הועדה, כי גם אני שייך לאלה הדואגים לכך, שכל מס שהמדינה מטילה יהיה באיזו פרופורציה שהיא לא רק לצורך של אוצר המדינה, אלא גם לצורך של יכולת העומס של משלם המסים.

היו"ר י. גורי: אני רוצה לציין כאן כמה נקודות שנתעוררו:

(א) שאלה כוללת, אם הממשלה אינה סבורה שבקב ההכרזה שניתנה ב-13 בפברואר יש צורך להכניס שנויים.

(ב) ענין השיעור המכסימלי והשיעור המינימלי של המס.

(ג) נוסף לרשימת הסחורות הפטורות ממס, ישנה הצעה לכלול בחוק גם תוספת של רשימת סחורות החייבות במס.

(ד) מה סמכותה של הכנסת, אם היא צביכה לאשר, או יכולה רק לבטל.

(ה) אם שמור איזה תפקיד לוועדת הכספים, ישנה הצעה שהועדה תאשר את הצווים לפני פירסומם בישיבה סודית ובזמן מוגבל לפני פירסומם הצו.

אני מבקש את ד"ר הרגמן להעיר את הערותיו לנקודות אלו.

ד"ר א. הרגמן:
אני חושב שבדיון זה צריך לשים לב קצת למצב ההכנסות. בתקציב מופיע המס ב-22 מיליון. עברו כבר שלושה חדשים ואנו רחוקים אפילו ממיליון אחד לחודש, וזה לא רק במס מותרות, אלא בכל מסי העקיפין, בעוד שבמס-ההכנסה היתה לנו הכנסה גדולה מהמסוער. דבר זה צריך לקחת בחשבון בקביעת המטרה של המס הזה, או שצריך להביא מקור הכנסה אחר, או להתחשב בדבר זה.

שזה המס הזה צריך להיות די כבד. הוא מהווה נסיון עד כמה מס קניות או מס מסוייג, ובמס כזה השאיפה צריכה תמיד להיות למקסימום, זוהי אותה השיטה שנתנה תוצאות די טובות בטבק, ככהל ועוד.

אני חושב שיותר טוב לתת קצת יותר מרחב לשר האוצר בשטח זה. אם הוא יראה צורך לשנות משהו לאחר זמן מסוים, יבוא לכנסת ויגיד זאת. אפשר באמת לקבוע שבמקום במשך חדשים החלטה שלילית של הכנסת, צריכה להיות החלטה חיובית שתבוא לאישור. ראשית אינני חושב שחדשים זהו זמן מספיק; (ב) אם ועדת הכספים יכולה לתת את הזמן הדרוש לכך, אני מפקפק מאד, כי היא עמוסה עבודה ויכול להיות שמספר הצווים הנוגעים בשטח זה לא יהיה קטן ביותר, ויהיו צווים די מסועפים. אינני רוצה עכשיו להביע דעה סופית כיצד לנהוג, אבל אני מבקש את יו"ר הועדה לחשוב גם על דברי אלה. אינני חושב שהצורה הזו היא הכרחית, אם כי היא הצורה האנבלית. אין זה ענין עקרוני שעליו צריך לעמוד, אלא צריך להון מה טוב יותר.

נדברים האחרים אני מבקש לראות שאלות טכניות יותר. אשר לדברים הבלתי ברורים, אני מקווה שנוכל לבוא בהצעה ברורה יותר. אני חושב שכנוגע לקביעת הרשימה הדרך הטובה ביותר, ואולי גם היחידה היא, קודם לקבוע את רשימת הסחורות המשוחררות, ואח"כ לחכות להתפתחות הדברים ולתת לשר האוצר את האפשרות להוסיף ולהוריד. ברור שאף אחד לא יכול להיות מעוניין להטיל מס גבוה על סחורות עממיות.

אני מבקש לא לקבוע מקסימום, היות ואם כותבים 50% או 70%, מיד עולים המחירים בסכום זה; אני בעצמי נוכחתי בזה שהסוחרים סירבו למכור בטענה שהם סחכים עד שהמחירים יעלו. כי שמעו

כל דבר מסוג זה עלול להזיק, ואני חושב שצריך להיות אסון בשר. אנו נעשה הכל כדי לתת לוועדת הכספים ולכנסת את מכסימם ההשפעה, כפי שהיה עד עכשיו. אם ועדת הכספים תראה צורך אחרי חדשים בהורדה - נוריד.

אשר לאינדקס, ברור שאם הסחורה עולה, הדבר נכלל

באינדקס.

כדי שהסוחר לא יוסיף את אחוז המותרות, הוא צריך לתת חישוב נפרד לסחורה ולהוסיף עליה את סכום המס. אבל דבר אחד ברור: אם המחיר של סחורה הנכנסת לאינדקס עולה מאיזו סיבה שהיא, עולה גם המשקל באינדקס.

היו"ר י. גורי: עברנו על הסעיפים: 1, 2, 3, 6. אשר נוגע לסעיף 1 - פירושים, הוא יעמוד להצבעה, אם יהיה צורך, רק בסיום הדיון. מה שנוגע לסעיפים 2, 3, 6, אמרתי - וזה מוסכם - שאסור לנתק את ההצבעה מהדיון, ומוטב שנסעיפים אלה נצביע מחר. אני מבקש את החברים להכין את התיקונים הנראים להם.

אני נועל את הישיבה.

הישיבה ננעלה בשעה 13.30.